

Erdélyi követek történeti szállásépülete – hallgatói épületfelmérés és tervezési workshop Isztambulban

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészmérnöki Kar Építészettörténeti és Műemlékvédelmi Tanszéke, valamint az isztambuli Yıldız Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar Építészettörténeti Tanszéke két alkalomból álló kutatási és műemléki tervezési workshopot szervezett. A kutatás és workshop első szakasza 2019. szeptember 25. és október 1-je közt valósult meg Isztambulban. Az isztambuli kutatást 2019. október 14-20. közt Budapesten megrendezésre került közös műemléki tervezési workshop követte.

A kutatást a BME Építészmérnöki Kar hallgatói és oktatói az 1911-ben alapított, ezáltal Törökország egyik legpatinásabb építészképzésének helyet adó Yıldız Műszaki Egyetem oktatóival és hallgatóival közösen végezték. A két intézmény közt 2019-ben jött létre Erasmus-szerződés, így a kutatás és workshop során a friss Erasmus-kapcsolat kiváló lehetőséget adott az együttműködésre és tapasztalatcserére.

A kutatás tárgya Isztambul Balat városrészében található, az egykori, 16. századi erdélyi követek által használt szállásépület helyszínén álló történeti épület és szűkebb környezete. Az épületről szóló források szerint a helyszínen szállt meg II. Rákóczi Ferenc és kísérete, valamint Thököly Imre és kísérete is – az épületegyüttes keleti határán található utcát napjainkban is „Magyarok emelkedőjének” (Macarlar yokuşu) nevezik –, ezáltal fontos helyszín mind az oszmán-török, mind pedig a magyarországi közös építészet- és kultúrtörténet számára.

A kutatás támogatói a Török Köztársaság Kulturális és Turisztikai Minisztériuma Török Együttműködési és Koordinációs Ügynöksége (TİKA), valamint az isztambuli Magyar Kulturális Intézet, az isztambuli történeti épületen végzett helyszíni kutatás a műemléki védetség alatt álló épület kezelője, a Török Köztársaság Kegyes Alapítványok Főigazgatósága (T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü) engedélyével történt.

A közös workshop isztambuli szakaszának elsődleges célja a fent nevezett közös, magyarországi és oszmán-török építészettörténet szempontjából fontos helyszínen álló történeti épület török és magyar hallgatók által felmérése, helyszíni dokumentálása és kutatása török és magyar oktatók vezetésével. A felmérés közös, 2-2 magyar és török hallgatóból álló csoportokra osztva történt. A hét során a csoportok mind hagyományos, kézzel történő alakhelyes felmérést készítettek, az épületről korszerű, digitális térskennerrel is készült felmérés. Így magyar-török hallgatói együttműködéssel elkészül az épület és közvetlen környezetének hagyományos és 2, illetve 3 dimenziós alakhelyes digitális dokumentációja. A felmérést helyszíni fotódokumentálás, illetve a magyar, valamint a török forrásanyag feldolgozása egészíti ki.

A közös munka, illetve a program nyitónapján a Yıldız Műszaki Egyetem által szervezett szakmai konferencia során mind a hallgatók, mind pedig az oktatók közt egyedülálló tapasztalatcsere-lehetőség adódott, mely során lehetőség nyílt a két egyetem oktatási módszertanának, műemléki tervezési és felmérési módszereinek kölcsönös megismerésére.

A program következő szakasza során a török és magyar hallgatók, valamint egyetemi oktatók 2019. október 14 és 20. közt a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építészmérnöki Kar Építészettörténeti és Műemléki Tanszékén az épület rekonstrukciós lehetőségén, valamint hasznosítási javaslatain dolgoztak az isztambuli munka során kialakult 2-2 magyar és török hallgatóból álló munkacsoportokban. A budapesti workshopon a török hallgatókkal érkező professzorok szakmai

előadásokat tartottak, a vendégek látogatást tettek a Műegyetemi Campus területén, a Budai Vár megvalósult és folyamatban lévő munkáit, az Országház, illetve Gül Baba türbójét tekintették meg, így a programot számos műemléki épület látogatása egészítette ki, melyek munkájuk során fontos esettanulmányokként szolgálhatnak.

A magyar hallgatók az itt végzett kutatásukból Tudományos Diákköri Dolgozatokat készítettek, a munkákból 4 műemléki hasznosítási és tervezési javaslat, illetve 2 tudományos dolgozat készült, a munkák két külön szekcióban is szerepeltek.

Ezenkívül a kutatásból létrejött egy olyan komplex, török-és magyar nyelvű rajzi és szöveges anyag, mely 2020. márciusától kiállításra került az isztambuli Magyar Kulturális Intézetben. A kiállított tablók reményeink szerint mind Törökországban, mind pedig Magyarországon további helyszíneken is bemutatásra fognak kerülni.

A felmérőtábor és workshop, valamint a kiegészítő kutatási programból készült az alábbi, kétnyelvű füzet, mely összegzi a majd egy éves, nemzetközi együttműködési folyamatot. https://issuu.com/macarkulturmerkezi/docs/tarihi_erdel_elcilik_binasi

Reményeink szerint a közös munka további történeti épületek esetében is folytatódik, és további Erasmus- együttműködés keretében végzett közös kutatási és oktatási programra adhat lehetőséget.

1. kép: Látogatás a Yıldız Műszaki Egyetem Építészeti Karán – a török és magyar résztvevők csoportképe

2. kép: A felmérési helyszín

79. kép: A felmérési helyszín

10. kép: A felmérési helyszín

11-12. kép: A magyar és török csapat közösen méri fel a történeti épületet

13-20. kép: A magyar és török csapat közösen méri fel a történelmi épületet

21. kép: Táborzáró csoportkép az Isztambuli Magyar Kulturális Intézetben